

Araştırma Makalesi / Research Article

KÜRESELLEŞME ENDEKSİNİN EKONOMİK BÜYÜME ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: TÜRKİYE ÖRNEĞİ

Mulla Veli ABLAY¹

ÖZET

Küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi, dünya genelinde giderek artan bir şekilde hissedilmeye devam etmektedir. Küreselleşmedeki artışlar ekonomik büyüme ve gelişmeyi önemli ölçüde etkilemektedir. Bu etki ekonomik, sosyal ve politik özelliklere bağlı olarak ülkeden ülkeye değişim gösterebilmektedir. Aynı zamanda ülkelerin küreselleşme endeks puanı, ekonomik, sosyal ve politik küreselleşme alt başlıkları dikkate alındığında ülkelerin küreselleşme düzeyini, ülkeler arası etkileşimi ve ülkelerin uluslararası entegrasyonunu göstermektedir. Bu durum ülkelerin dinamiklerini inceleme ve yeniden revize etmesi için oldukça önemli bir etkidir. Ülkelerin gelişim cetveli rolünü üstlenen küreselleşme endeksi aynı zamanda öz değerlendirme yapma imkânı verdiği gibi, ülkelerin gelecek dönemlere ait politikalarının belirlenmesinde rehber niteliği taşımaktadır. Çalışmada Türkiye ekonomik gelişiminin küreselleşme parametreleri açısından değerlendirmesini yapmak için 1970-2020 yılları arasındaki veriler incelenmiştir. Çalışmada küreselleşmenin üç alt başlığı olan ekonomik, sosyal ve politik küreselleşmenin kişi başı milli gelir üzerindeki etkisi klasik ve Bayesyen yöntem aracılığı ile analizi edilmiştir. Analiz sonucunda, her iki yöntemle elde edilen sonuçların benzer olduğu görülmüştür. Ekonomik büyüme üzerinde ekonomik küreselleşmenin olumsuz, sosyal küreselleşmenin ve politik küreselleşmenin olumlu etki yaptığı bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Bayes Yöntemi, Klasik Regresyon, Küreselleşme, Ekonomik Büyüme.

JEL Sınıflandırması: C10, C11, F01, O40.

THE IMPACT OF THE GLOBALIZATION INDEX ON ECONOMIC GROWTH: THE CASE OF TÜRKİYE

ABSTRACT

The impact of globalization on economic growth continues to be increasingly evident worldwide. Increases in globalization significantly influence economic growth and development. This impact may vary across countries depending on economic, social, and political characteristics. At the same time, a country's globalization index score, considering the subcategories of economic, social, and political globalization, reflects its globalization level, its interaction with other countries, and its degree of international integration. This is a crucial factor for analyzing and revising the dynamics of countries.

¹ Öğr. Gör. Dr., Osmaniye Korkut Ata Üniversitesi, UZEM Birimi, Rektörlük, Osmaniye, Türkiye
mullaveliablyay@osmaniye.edu.tr.

Bu makaleye yapılacak atıf: Abla, M.V. (2025). Küreselleşme endeksinin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi: Türkiye örneği. *Uluslararası Yönetim İktisat ve İşletme Dergisi*, 21(4), 1717-1733. <https://doi.org/10.17130/ijmeh.1611090>

ISSN:2147-9208 E-ISSN:2147-9194

<http://dx.doi.org/10.17130/ijmeh.1611090>

Başvuru Tarihi: 31.12.2024, Yayına Kabul Tarihi: 25.04.2025

Bu eser "Creative Commons Atıf-GayriTicari-4.0 Uluslararası Lisansı" ile lisanslanmıştır.

The globalization index, which serves as a benchmark for countries' development, not only provides an opportunity for self-assessment but also acts as a guide for shaping their future policies. In this study, data from the period 1970-2020 were analyzed to evaluate Türkiye's economic development with respect to globalization parameters. In this study, the impact of the three dimension of globalization - economic, social, and political on per capita GDP was analyzed using classical and Bayesian methods. As a result of the analysis, it was found that the outcomes obtained from both methods were similar. It was found that economic globalization has a negative impact on economic growth, while social globalization and political globalization have a positive impact.

Keywords: Bayesian Method, Classical Regression, Globalization, Economic Growth.

JEL Classification Codes: C10, C11, F01, O40.

EXTENDED SUMMARY

Research Questions & Purpose

Globalization is the integration process characterized by increased economic, social, political, and technological interactions among countries. Indicators such as the KOF Globalisation Index measure the extent to which countries have advanced in this process, providing guidance for policymakers. Globalization generates positive effects such as the expansion of trade volumes, accelerated transfer of knowledge and technology, increased investments, and intensified cultural interactions, while also bringing about negative consequences for some countries, including income inequality and environmental risks. The study aims to examine the direction and magnitude of the relationship between globalization and economic growth using Türkiye's data from the period 1970–2020. The study examined whether the economic, social, and political components of the KOF Globalization Index have a significant impact on Türkiye's per capita GDP. Additionally, it assessed whether classical multiple regression and Bayesian regression approaches yield similar results, and, if differences exist, the nature of those differences was evaluated. Furthermore, by examining which components of globalization exert a stronger influence on economic growth, the study aims to comprehensively reveal the contribution of Türkiye's globalization dynamics to its economic development.

Literature Review

The literature review conducted in this study comprehensively examined national and international research investigating the relationship between the globalization index and economic growth. The majority of the studies reviewed employed globalization and GDP as key indicators, yet they exhibited considerable methodological diversity. In studies conducted on Türkiye, notable differences are observed in the time periods examined, the econometric methods employed, and the findings related to the sub-dimensions of globalization. At the international level, studies covering different country groups such as OECD, Asia, Africa, and Latin America have frequently employed panel data techniques, cointegration tests, and causality analyses. It has been observed that the Bayesian approach and the selected data period used in this study have not been previously applied specifically to Türkiye, indicating that the research provides a methodologically original contribution to the literature.

Methodology

The methodology of this study is based on the combined use of both classical and Bayesian multiple linear regression approaches to analyze the relationship between globalization and economic growth in Türkiye over the period 1970–2020. The data used in the study were collected from the KOF Globalisation Index and the World Bank database, with classical regression analyses conducted using SPSS software and Bayesian regression analyses performed in the WinBUGS environment. Within the established model, the effects of the economic, political, and social components of globalization on per capita GDP were examined. In the Bayesian approach, the posterior distributions of the parameters were obtained by combining prior distributions with the likelihood function of the observations, and reliable samples were generated using Markov Chain Monte Carlo (MCMC) simulation techniques. This methodological framework allows for a comparative evaluation of both traditional and Bayesian perspectives.

Results and Conclusion

The findings of this study indicate that both classical and Bayesian regression analyses conducted using Turkish data consistently reveal the effects of economic, social, and political globalization indicators on per capita GDP. In both approaches, economic globalization was found to have a negative effect on economic growth, whereas social and political globalization exhibited positive effects. The alignment of estimates obtained from the Bayesian analysis with those from the classical approach indicates that the use of non-informative priors led both methods to produce similar results.

1. Giriş

Küreselleşme, ülkelerin teknoloji, kültür ve ekonomi gibi alanlarda birbiriyle etkileşiminin artmasına bağlı olarak dünya çapında bütünleşme süreci olarak tanımlanabilir. Küreselleşme, ekonomik büyüme, yatırımlar, bilgi ve teknoloji transferi, dijitalleşme ve internet, farklı kültürlerin etkileşimi, insan hakları ve çevre politikaları gibi birçok konuda önemli bir yere sahiptir. Ayrıca küreselleşmenin araştırmacılar tarafından tercih edilmesinde, çok disiplinli bir konu olması, hızlı değişen bir dinamik yapıda olması, küresel ve ulusal politikalar üzerindeki etkili olması, toplumlar üzerindeki kültürel ve sosyal değişimlerde etkili olması gibi nedenler sayılabilir. KOF Küreselleşme Endeksi yıllık güncellemeler ile ülkelerin küreselleşme düzeyi hakkında bilgi sunmakta olup, bu veriler ekonomistlerin ve araştırmacıların gerekli araştırma yapması için önemli bir veri kaynağıdır. Ayrıca politika yapıcıların bu veriler doğrultusunda ülke yönetim politikalarını yeniden revize etmelerine olanak sağlamaktadır.

Ülkelerin küreselleşme süreci, politik, sosyal ve ekonomik alt başlıklar altında ele alınmaktadır. Küreselleşme, farklı toplum ve devletlerin özelliklerinin daha iyi tanınmasına ve ilişkilerin yoğunlaşmasına olanak sağlamaktadır. Bu durum, ülkelerin sahip olduğu değerlerin sınır ötesinde tanınır ve kullanılır olmasına imkân vermektedir. Ayrıca, küreselleşme süreci, ülkelerin dünya ekonomileri ile etkileşimini artırarak, diğer ülkelerdeki olumlu gelişmelerin kendi ulusal ekonomilerinde uygulanabilmesine olanak tanıyan bir ortam oluşturmuştur. Dolayısı ile küreselleşme sayesinde ülkeler birbiri ile etkileşim halinde olmuştur (Aydemir & Kaya, 2007; Hasan, 2019).

Türkiye’de küreselleşme adımları hızlanarak devam etmektedir. Türkiye’nin küreselleşmesini hızlandıran etmenlere; dış ticarete yapılan atılım ve artışlar, ülkeye getirilen yabancı yatırımlar, dünya devletleri ile yapılan serbest ticaret anlaşmaları, bilgi akışının daha entegre bir hal alması için internet ve dijitalleşme adımlarının iyi kontrol edilmesi, tarihi ve kültürel zenginlikleri ile turizm konusunda tanıtımların iyi yapılması ve ülkeye turist akımının sağlanması, ülkemizin bulunduğu coğrafi yapıdan dolayı coğrafi liderlik ve uluslar arası anlaşmalar vb. konular örnek verilebilir. Türkiye’nin küreselleşme çabalarındaki artış sonucunda ülkenin ihracatı artmış ve ülke yeni pazarlara erişim sağlayarak ekonomik büyümenin artmasına katkı sağlamıştır. Aynı zamanda yabancı yatırımcıların ülkeye yatırım yapması konusunda gerekli hassasiyetler gösterilerek yabancı yatırımın ve istihdamın artması sağlanmıştır. Türkiye, dünya devletleriyle kültürel etkileşime girerek kendi kültürel zenginliğini farklı kültürlerle harmanlamış ve bu etkileşim, kültürel çeşitliliğin artmasına katkı sağlamıştır. Sonuç olarak Türkiye dünyada hızla gelişim gösteren küreselleşmeye entegre olmuş ve ekonomik, sosyal, politik alanda oldukça başarılı bir konuma gelmiştir (Eren & Çütcü, 2018; Polat & Peker, 2020; Kaya & Çadircı, 2022).

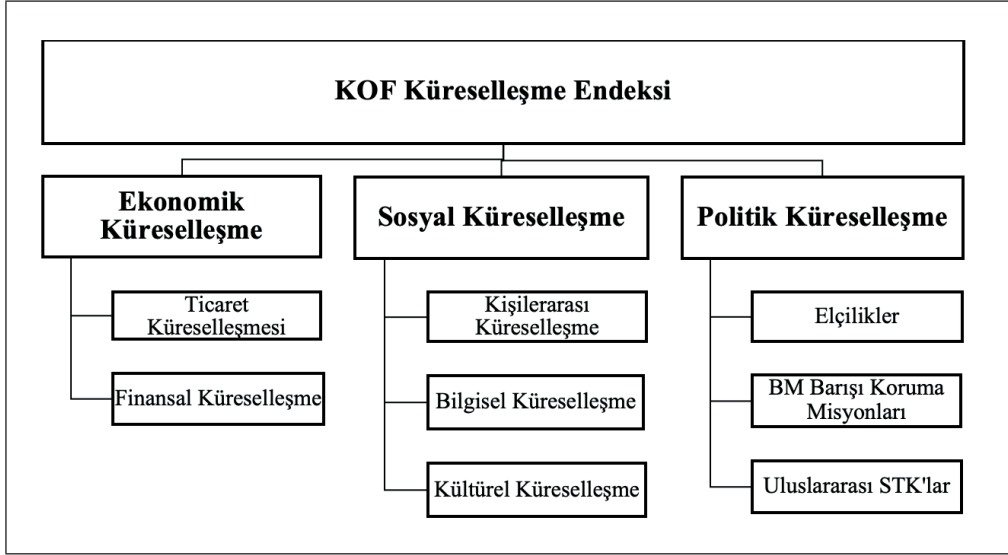
Küreselleşme dünya genelinde, ekonomi, politika ve sosyal alanda yaşanan etkileşim, gelişim ve entegrasyon sürecidir. Bu süreç, ürün ticaretinden bilimsel bilgi transferine kadar geniş bir yelpazeyi kapsamaktadır. Aynı zamanda uluslararası ticaretin, bilgi akışının, teknoloji transferinin, yatırımların artması küreselleşme sürecini hızlandıracaktır. Küreselleşme sayesinde bu ürünlerin ülkeden ülkeye geçişi sınır engeliyle karşılaşmaz duruma gelmiştir. Çünkü gelişen teknolojik aşamalarla birlikte ticaret söz konusu olduğunda ülke sınırlarının önemi kalmamıştır. Küreselleşmenin bir sonucu olarak, malların, hizmetlerin, sermayenin ve bilginin ülke sınırlarını daha kolay aşabilir hale gelmesi sağlanmıştır. Bu sayede bir ülkede meydana gelen yenilikler ve gelişmeler hızlı bir şekilde ülkeler arasında yayılmaktadır. Aynı zamanda ülkeler arası etkileşim gelişmekte ve kültürel çeşitlilik artmaktadır. Ekonomik büyüme ve küreselleşme birbirini olumlu düzeyde etkilediğinde bu durum yaşam standartlarının iyileşmesine katkı sağlamaktadır (Kılıçarslan & Dumrul, 2018).

Küreselleşme her ülkede aynı şekilde gelişim ve etki göstermeyebilir. Küreselleşme her ne kadar olumlu durumlarla anılsa da gelir eşitsizliği ve çevresel sorunlar gibi olumsuzlukları da beraberinde getirmektedir. Çünkü küreselleşme süreci zorlukları ve fırsatları bir arada sunan dinamik bir olgudur.

İsviçre Ekonomik Enstitüsü (KOF) tarafından hesaplanan Küreselleşme Endeksi, 1970 yılını başlangıç kabul ederek yıllık bazda hesaplanmaktadır. Ülkelerden elde edilen bu veriler 0 ile 100 arasında bir değere ataması yapılarak normalleştirilmiştir. Ülkelerin küreselleşme düzeyini ölçen KOF Küreselleşme Endeksi, ülkelerin sosyal, politik ve ekonomik boyutlarını ele alıp, gerekli puanları hesaplayıp ülkeler bazında yıllık olarak yayınlamaktadır. Bu değerler ülkelerin küreselleşme ağında ne kadar ilerlediğini ve diğer devletlerle bu süreçte ne kadar entegre olduklarının bir göstergesi konumundadır. Ülkeler arasında birçok karşılaştırma imkânı sunan KOF Küreselleşme endeksi verilerinin toplanması ve analiz edilmesi birçok farklı kaynaktan elde edilen istatistiki bilgilere dayanmaktadır. Bu verilerin güvenilir olması küreselleşmenin ekonomik, sosyal ve politik açıdan değerlendirilmesinde şeffaflık sağlamaktadır (Doğan & Can, 2016).

Küreselleşme endeksi, ülkeler için önemli bir gösterge olup, küreselleşme düzeylerinin diğer ülkelerle karşılaştırılmasına imkân tanımakta ve bu sayede küreselleşme sürecine entegre olan ülkelerin dinamiklerinin incelenerek gerekli stratejik önlemlerin alınmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca, ülkelerin küreselleşme sürecindeki değişim ve gelişimi zaman içinde takip etmelerine olanak sağlamakta ve bu doğrultuda politikalarını yeniden gözden geçirerek revize etmelerine imkân tanımaktadır.

Şekil 1: KOF Küreselleşme Bileşenleri

Kaynak: KOF Globalisation Index. (7 Haziran 2024). KOFGI_2020. <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html>.

Şekil 1 incelendiğinde, KOF Küreselleşme Endeksinin, ekonomik, sosyal ve politik olmak üzere üç ana başlık altında temsil edildiği gözlemlenmektedir. Ekonomik küreselleşme başlığı altında ticari ve finansal küreselleşme; sosyal küreselleşme başlığı altında kültürel, enformel ve kişiler arası küreselleşme; politik küreselleşme başlığı altında ise elçilikler, uluslararası STK'lar ve BM Barış misyonları yer almaktadır (Kılıç, 2015; Doğan & Can, 2016; Kofoğlu, 2022).

Küreselleşme endeksi boyut olarak ele alındığında, ekonomik küreselleşme, finansal oluşumların, yatırımların ve ticaret unsurlarının ekonomi üzerinden ölçümlerinin yapıldığı alandır. Sosyal küreselleşme, insanların kültürel hareketliliğinin, bilgi donanımının ve birbiri ile olan etkileşiminin değerlendirmesinin yapıldığı alandır. Politik küreselleşme ise uluslararası anlaşma, organizasyonlara üyelik gibi politik konuların belirlenip ölçümünün yapıldığı alandır (Kılıç, 2015; Demirci, 2023).

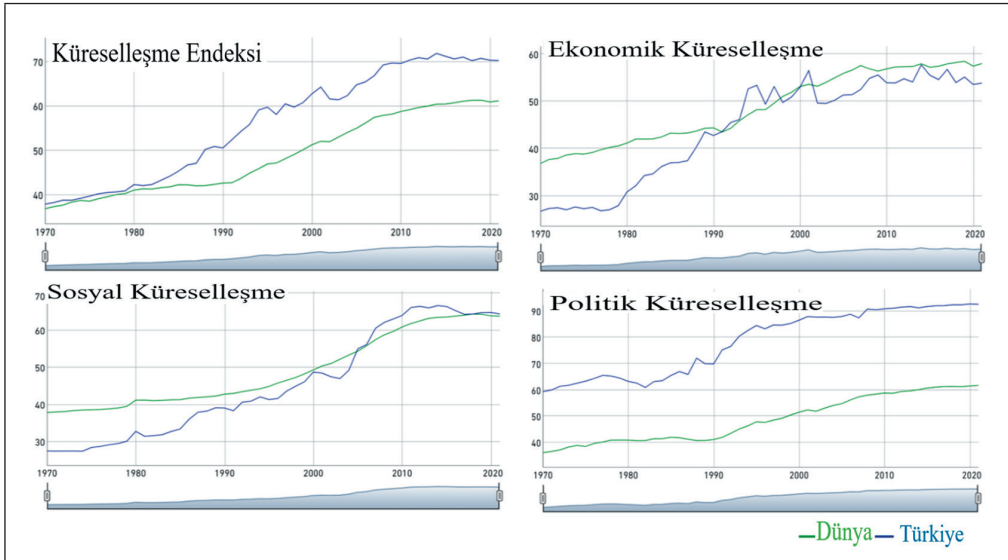
Ekonomik küreselleşme, dünya devletlerinin daha fazla entegre bir hale gelmesi için ekonomilerin sınır ötesi etkileşimi ifade etmekte olup, pazar erişiminin, verimliliğin ve yatırımların artması ilkelerine dayanmaktadır. Ayrıca ekonomik küreselleşme ile birlikte ülkelerdeki

gelir eşitsizliğinin giderilmesi ve yoksullukların azalmasının sağlanmasının yanında ülkelerin ekonomik krizlere karşı dirençleri artacaktır. Dolayısıyla ekonomik küreselleşme kavramları, ülkelerin dünya çapındaki ekonomik büyümelerini, verimliliklerini, uluslararası iş birliğini ve teknolojik transferleri beraberinde getirir (Doğan & Can, 2016).

Politik küreselleşme, devletlerin sınır ötesinde siyasi iş birlikleri ve etkileşimlerinin artmasıyla birlikte uluslararası anlaşma, kuruluş ve devletlerin birbiri ile olan etkileşimini kapsayan geniş bir süreçtir. Bu süreç çerçevesinde; uluslararası iş birliği ve barışın sağlanması, çevresel ve sağlık gibi küresel sorunların çözümü, insan hakları ve demokratik değerlerin yayılması ve uluslararası standartların ve hukukun tesis edilmesi gibi modern dünyanın tesisinde belirleyici olan önemli konuları kapsamaktadır (Kofoğlu, 2022).

Sosyal küreselleşme, devletler, topluluklar ve bireyler arasındaki bilgi ve kültür paylaşımının artması sonucunda ortaya çıkan etkileşimi kapsamaktadır. Bu süreç çerçevesinde; kültürel zenginliği ve kültürler arası diyalogu içeren kültürel etkileşim ve çeşitlilik, bilgi ve teknoloji paylaşımı, sosyal hareketler, göçler ve küresel bağlantıları, uluslararası ve online eğitim ve kursları içeren eğitim ve öğretim ve dil öğrenimi ve çok dilli iletişim gibi seçenekleri içeren oldukça geniş bir olgudur. Sosyal küreselleşme sonucunda devletler ve topluluklar arasında etkileşimler artarak bilgiye erişim ve kültürel kaynaşma daha kolay bir hal almıştır (Kofoğlu, 2022).

Şekil 2: Dünya ve Türkiye KOF Küreselleşme Endeks Grafiği

Kaynak: KOF Globalisation Index. (7 Haziran 2024). KOFGI_2020. <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html>.

Şekil 2 KOF Küreselleşme dünya ve Türkiye endeks grafiği incelendiğinde grafiklerin birbirine paralel olarak hareket ettiği gözlemlenmektedir. Genel küreselleşme ve politik küre-

selleşmede Dünya ortalamasının üzerinde, ekonomik ve sosyal verilerde ise dünya ortalamasına yakın ve son yıllarda üzerinde değerler aldığı gözlemlenmektedir. Ayrıca bütün değerlerin arttığı da gözlemlenmektedir.

Tablo 1: KOF Küreselleşme Endeksine Göre Ülke Sıralaması (2020)

Küreselleşme Endeksi		Ekonomik Küreselleşme		Sosyal Küreselleşme		Politik Küreselleşme	
Ülke	Endeks Değeri	Ülke	Endeks Değeri	Ülke	Endeks Değeri	Ülke	Endeks Değeri
İsviçre (1)	90.79	Singapur (1)	93.63	Monako (1)	91.50	Fransa (1)	97.98
Hollanda (2)	90.68	Hollanda (2)	89.58	Lüksemburg (2)	90.89	Almanya (2)	97.90
Belçika (3)	90.46	Belçika (3)	87.89	Lihtenştayn (3)	90.78	İtalya (3)	97.80
Sweden (4)	89.44	İrlanda (4)	87.81	İsviçre (4)	90.35	Birleşik Krallık (4)	97.08
Birleşik Krallık (5)	89.39	Lüksemburg (5)	87.36	Norveç (5)	89.83	Belçika (5)	96.62
Almanya (6)	88.83	İsviçre (7)	86.41	Birleşik Krallık (8)	89.18	Hollanda (6)	96.59
Fransa (10)	87.69	Sweden (13)	83.59	Singapur (9)	88.70	Sweden (7)	96.43
İrlanda (11)	85.54	Birleşik Krallık (21)	81.91	Sweden (12)	88.30	İsviçre (8)	95.62
Norveç (12)	85.47	Almanya (24)	80.60	Almanya (14)	87.99	Türkiye (12)	92.70
Singapur (18)	83.49	Fransa (27)	79.21	İrlanda (17)	87.30	Norveç (29)	89.28
Lüksemburg (22)	82.82	Norveç (31)	77.31	Belçika (19)	86.69	İrlanda (51)	81.52
İtalya (23)	82.82	İtalya (45)	71.01	Fransa (24)	85.88	Lüksemburg (88)	70.66
Türkiye (58)	70.57	Türkiye (114)	54.70	Hollanda (25)	85.88	Singapur (99)	68.14
Lihtenştayn (119)	54.21	Lihtenştayn (198)	--	İtalya (49)	79.66	Monako (181)	26.09
Monako (150)	49.94	Monako (199)	--	Türkiye (112)	64.30	Lihtenştayn (185)	23.27

Kaynak: KOF Globalisation Index. (7 Haziran 2024). KOFGI_2020. <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html>.

2020 yılında KOF Küreselleşme Endeksi 203 ülke dikkate alınarak sıralama yapılmıştır. Tablo 1’de KOF küreselleşme endeksinin her bir parametresinde ilk beşte yer alan ülkeler ve Türkiye’nin sıralaması verilmiştir. Tablo1’de her bir parametrede ilk beşte yer alan ülkelerin diğer parametrede sıralaması değişkenlik göstermektedir. Ülkelerin 2020 KOF Küreselleşme endeks sıralamasına bakıldığında 1. sırada; genel küreselleşmede 90.79 endeks değeriyle İsviçre, ekonomik küreselleşmede 93.63 endeks değeriyle Singapur, sosyal küreselleşmede

91.50 endeks değeri ile Monako, politik küreselleşmede 97.98 endeks değeri ile Fransa yer almaktadır. 2. sırada; genel küreselleşmede 90.68 endeks değeriyle Hollanda, ekonomik küreselleşmede 89.58 endeks değeriyle Hollanda, sosyal küreselleşmede 90.89 endeks değeri ile Lüksemburg, politik küreselleşmede 97.90 endeks değeri ile Almanya yer almaktadır. Türkiye 2020 KOF Küreselleşme endeks sıralamasına bakıldığında; 70.57 endeks değeriyle genel küreselleşmede 58., 54.70 endeks değeriyle ekonomik küreselleşmede 114., 64.30 endeks değeriyle sosyal küreselleşmede 112., 92.70 endeks değeriyle politik küreselleşmede 12. sırada yer almaktadır. Türkiye politik küreselleşme değerinin oldukça yüksek olduğu gözlemlenmektedir.

Küreselleşme ile ekonomik büyüme konusunda birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçlarında yöntem değişikçe farklılıkların olduğu gözlemlenmiştir. Çalışmanın temel amacı, küreselleşme ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin incelenmesine dayanmaktadır. Ekonomik, politik ve sosyal küreselleşme değerlerindeki değişimin Türkiye ekonomik gelişimini nasıl etkilediğini ölçmek amaçlanmıştır. Bu konuda yapılan çalışmalar incelendiğinde, küreselleşme endeksinin ekonomik büyüme üzerindeki etkisinin Bayesyen yöntemle analiz edildiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durum küreselleşme ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin araştırılması konusunda farklı bir bakış açısı sunacaktır. Çalışmanın ikinci bölümünde, literatür taramasına, üçüncü bölümünde, araştırmada kullanılan metodun ve modelin tanıtıldığı metodoloji kısmına, dördüncü bölümde analiz sonucunda elde edilen ampirik sonuçlara yer verilmiştir. Sonuçların sunulduğu beşinci bölümde ise elde edilen bulgular değerlendirilmiştir.

2. Literatür Taraması

Literatür taramasında, çalışmalarda genellikle küreselleşme endeksi ve GSYH değişkenlerinin kullanıldığı görülmüştür. Türkiye küreselleşme endeksi ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi analiz etmek için yapılan çalışmalarda kullanılan yöntemlerin ve verilerin alındığı aralıklar farklılık göstermektedir. Eren & Çütcü (2018) çalışmalarında, 1970-2016 yıllarını kapsayan dönemi analiz ederek yapısal kırılmalı zaman serilerini kullanmıştır. Çalışmada ekonomik büyüme ile sosyal küreselleşme ve politik küreselleşme arasında bir ilişki olduğunu ancak diğer değişkenler arasında herhangi bir ilişki olmadığı sonucuna varılmıştır. Kılıçarslan & Dumrul (2018) çalışmalarında, 1980-2015 yıllarını kapsayan dönemi En Küçük Kareler Eşbütünleşme yöntemiyle araştırmıştır. Çalışmada ekonomik büyüme ile ekonomik ve sosyal küreselleşme arasında anlamlı bir ilişki tespit edilirken, ekonomik büyüme ile genel küreselleşme ve politik küreselleşme arasında olumsuz bir ilişki tespit edilmiştir. Polat & Peker (2020) çalışmalarında, 1970-2018 yıllarını kapsayan dönemi analiz ederek basit doğrusal regresyon, tek değişkenli Polinomiyal regresyon, basit ve çoklu korelasyon yöntemlerini kullanmışlardır. Çalışmada ekonomik büyüme ile küreselleşme arasında yüksek düzeyde ilişki bulunmuştur. Kofoğlu (2022) çalışmasında, 1970-2018 yıllarını kapsayan dönemi Engle-Granger ve nedensellik testleri yöntemleri ile analiz etmiştir. Analiz sonucunda küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerinde olumlu etkisinin olduğu bulunmuştur. Demirci (2023) 1980-2020 yılları için yaptığı çalışmasında eşbütünleşme ilişkisini araştırmıştır. Çalışmada ekonomik küreselleşmenin uzun dönemde büyüme üzerinde olumlu etkisi olduğu ancak sosyal ve politik küreselleşmenin uzun dönemde büyüme üzerindeki etkisinin anlamsız olduğu bulgusuna ulaşılmıştır.

Diğer devletlerin ve OECD ülkelerinin verileri kullanılarak yapılan çalışmalarda da küreselleşme endeksi ile ekonomik büyüme arasındaki ilişki araştırılmıştır. Chang & Lee (2010)

çalışmalarında, 23 OECD ülkesinin 1970-2006 yılları arasındaki verilerini kullanarak, ekonomik büyüme ile küreselleşme arasındaki ilişkiyi panel Eşbütünleşme tekniğiyle araştırmışlardır. Çalışmada kısa dönemde nedensellik ilişkisinin zayıf olmasına rağmen ekonomik, sosyal ve genel küreselleşme endeksinin ekonomik büyüme üzerinde uzun dönemde tek yönlü bir etkiye sahip olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca siyasi partilerin ekonomik büyüme üzerine etkisinin olumlu katkı sağladığı sonucuna varılmıştır. Kılıç (2015) çalışmasında, 1981 ile 2011 yılları arasında 74 gelişmekte olan ülke verilerini kullanarak küreselleşme ile ülkelerin büyüme düzeyleri arasındaki ilişkiyi araştırmak için Granger nedensellik testini ve En Küçük Kareler yöntemini uygulamıştır. Çalışmada ekonomik ve politik küreselleşmenin ülkelerin ekonomik büyümelerini olumlu yönde etkilerken sosyal küreselleşmenin ise olumsuz yönde etkilediği bulunmuştur. Doğan & Can (2016) çalışmalarında, 1970 ile 2012 yılları arasında Güney Kore verilerine Engel-Granger Eşbütünleşme testi uygulayarak ekonomik büyüme ile küreselleşme arasındaki ilişkiyi analiz etmişlerdir. Çalışmada küreselleşmenin büyüme üzerinde pozitif yönlü bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Majidi (2017) çalışmasında, gelişmekte olan 100 ülkenin 1970-2014 yıllarını kapsayan dönemde küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini panel veri analizi ile araştırmıştır. Çalışmada toplam ve politik küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerinde anlamlı olduğu ancak ekonomik ve sosyal küreselleşme faktörlerinin istatistiksel olarak anlamlı bir etkisinin olmadığı bulunmuştur. Olimpia & Stela (2017) çalışmalarında, Romanya'nın 1990-2013 yılları arasındaki verilerini kullanarak ekonomik büyüme ile küreselleşme arasındaki ilişkiyi klasik regresyon yöntemiyle istatistiki açıdan incelemiştir. Çalışmada genel küreselleşme endeksi ile ekonomik büyüme dinamikleri arasında kuvvetli bir ilişki bulunmuştur. Ayrıca ekonomik ve politik küreselleşmenin ekonomik gelişim üzerinde olumlu etkisi söz konusu iken sosyal küreselleşmenin olumsuz etkisinin olduğu bulunmuştur. Salifou & Haq (2017) çalışmalarında, Batı Afrika Devletleri Ekonomik Topluluğu ülkelerinden bazılarında turizmin, fiziksel sermayenin ve ekonomik küreselleşme endeksinin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini panel eşbütünleşme tekniği ile analiz etmişlerdir. Çalışmada fiziksel sermayenin, turizmin ve ekonomik küreselleşme endeksinin ekonomik büyüme üzerindeki olumlu etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Zahonogo (2017) çalışmasında, Sahra Altı Afrika ülkelerinin 1980-2012 yıllarını kapsayan dönemde küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini birim kök ve eşbütünleşme testleri ile analiz etmiştir. Çalışmada küreselleşme ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin doğrusal olmadığını ve ters U biçiminde bir tepki verdiği bulunmuştur. Hasan (2019) çalışmasında, 1971 ile 2014 yılları arasında Güney Asya ülkelerinin verilerini kullanarak küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini araştırmak için kesitsel bağımlılık testi, genişletilmiş Dickey-Fuller birim kök testi, havuzlanmış ortalama grup panel Eşbütünleşme teknikleri kullanmıştır. Çalışmada uzun dönemde genel, ekonomik ve politik küreselleşmenin ekonomik büyümeyi olumlu yönde etkilediği, ancak kısa dönemde küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerinde herhangi bir etkisinin olmadığı bulunmuştur. Santiago vd. (2020) çalışmalarında, Latin Amerika ve Karayip ülkelerinin 1995-2015 yıllarını kapsayan dönemde küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini RGSYİH Panel ARDL testi ile analiz etmişlerdir. Çalışmada küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Nguyen & Le (2021) çalışmalarında, 1995 ile 2017 yılları arasında Vietnam verilerini kullanarak küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini incelemek için Otoregresif Dağıtılmış Gecikme Eşbütünleşmesi tekniğini kullanarak analiz yapmışlardır. Çalışmada küreselleşme parametrelerinin büyüme üzerindeki etkisi, ekonomik küreselleşmenin olumsuz, politik küreselleşmenin olumlu ve sosyal küreselleşmenin

ise nötr olduğu bulunmuştur. Joshua vd. (2021) çalışmalarında, Sahra Altı Afrika ülkelerinde 1990-2018 yıllarını kapsayan verileri kullanarak yabancı yatırım ve dış borçlanmanın ekonomik büyüme üzerinde etkisini durağanlık ve otoregresif dağıtılmış gecikme (ARDL) testleri ile analiz etmişlerdir. Çalışmada ekonomik büyümede doğrudan yabancı yatırım girişlerinin önemli bir rol oynadığını bulunmuştur. Cao vd. (2022) çalışmalarında, OECD ülkelerinin 1985-2018 yılları arasında finansal gelişme, borsa, küreselleşme, kurumsal kalite, ekonomik büyüme, elektrik ve yenilenebilir enerji tüketiminin karbondioksit emisyonu üzerindeki etkisini eşbütünleşme testi ile analiz etmişlerdir. Çalışmada küreselleşme, kurumsal kalite ve yenilenebilir enerji tüketiminin karbondioksit emisyonunu azalttığı, finansal gelişme, borsa, elektrik tüketimi ve ekonomik büyümenin ise karbondioksit emisyonunu artırdığı bulunmuştur. Haini vd. (2023) çalışmalarında, sosyal küreselleşme ve uluslararası turizmin ekonomik büyüme üzerindeki etkisini panel veri yöntemi ile analiz etmişlerdir. Çalışmada ekonomik büyüme üzerinde sosyal küreselleşmenin anlamlı bir etkisi olduğu, ancak uluslararası turizmin anlamlı bir etkisinin olmadığı tespit edilmiştir. Thai Hung (2023) çalışmasında, Vietnam'da CO2 emisyonları, ekonomik büyüme ve küreselleşme arasındaki nedensel ilişkileri araştırmak için dalgacık analizini kullanmıştır. Çalışmada ekonomik büyüme ve küreselleşmenin karbondioksit emisyonlarını önemli ölçüde artırdığı bulunmuştur. Elfaki & Ahmed (2024) çalışmalarında, Asya Pasifik'teki seçilmiş bazı ülkelerin küreselleşme inovasyonunun ve dijital teknoloji benimsenmesinin yeşil sürdürülebilir ekonomik büyüme üzerindeki etkisini Hausman testi ile analiz etmişlerdir. Çalışmada, dijital teknolojinin benimsenmesinin ekonomik büyümeyi desteklediği, küreselleşmenin ise ekonomik büyüme üzerinde oldukça düşük düzeyde olumlu bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur.

Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde genellikle, eşbütünleşme testi, Engle-Granger ve nedensellik testleri, Otoregresif Dağıtılmış Gecikme Eşbütünleşme tekniğini, basit doğrusal regresyon, tek değişkenli Polinomiyal regresyon, basit ve çoklu korelasyon yöntemleri, kesitsel bağımlılık testi, genişletilmiş Dickey-Fuller birim kök testi, havuzlanmış ortalama grup panel Eşbütünleşme tekniği, En Küçük Kareler Eşbütünleşme testi, yapısal kırılmalı zaman serisi gibi teknikler kullanıldığı görülmektedir. Bu çalışmada kullanılan Bayesyen yaklaşımını ve veri aralığını kullanan herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu durumda çalışma, Türkiye'nin küreselleşme ile ekonomik büyüme arasındaki ilişkinin araştırılması konusunda literatüre olumlu bir katkı sunacağı düşünülmektedir.

3. Metodoloji

3.1. Veri ve Model

1970 ile 2020 yılları arasında Türkiye ekonomik gelişimi ile küreselleşme arasındaki ilişkiyi incelemek için veriler KOF Globalisation Index ve Dünya Bankası resmi veri sitesinden derlenmiştir. Elde edilen veriler klasik ve Bayesyen yöntemle analiz edilmiştir. Bu analizde, klasik analiz de SPSS programı ve Bayesyen regresyon analizinde ise WinBUGS programı kullanılmıştır. Yapılan analizde, değişkenlerin logaritması alınarak her iki yöntem içinde çoklu doğrusal regresyon kullanılmıştır.

Bağımsız değişken olan KOF Küreselleşme Endeks parametrelerinin bağımlı değişken olan kişi başı milli gelir (GSYH) üzerindeki etkisini ve değişkenler arasındaki ilişkiyi incelemek için kurulan model aşağıda verilmiştir.

$$GSYH_t = \beta_1 + \beta_2 * EK + \beta_3 * PK + \beta_4 * SK + \varepsilon_i \quad (1)$$

Küreselleşme parametrelerini oluşturan bağımsız değişkenlerimiz, ekonomik küreselleşme (EK), politik küreselleşme (PK) ve sosyal küreselleşme (SK) verilerinden oluşmaktadır. Bağımsız değişkenleri oluşturan KOF Küreselleşme endeksleri ulusal ekonomilerin yanında birçok konuyu içerdiği için ekonomik gelişim üzerinde önemli etkiye sahiptir (Eren & Çütücü, 2018). Ayrıca ülkeler arasında ticaret hacminin artması ve ticaret engellerinin kalkması küreselleşme endeksini etkilemektedir. Ekonomik büyüme ise ulusal düzeyde belli dönemlerde hizmetlerin ve üretilen ürünlerin değeriyle ilgilenmektedir. Bu durum ise ülkenin gayri safi yurt içi hasılasındaki değişim ile ölçülmektedir (Polat & Peker, 2020). Dolayısı ile ekonomik gelişim ile küreselleşme parametreleri arasında bir ilişki mevcuttur. Bu ilişkinin yönünü ve önemini araştırmak için (Eren & Çütücü, 2018; Polat & Peker, 2020; Kaya & Çadırcı, 2022; Kofoğlu, 2022) vb. birçok çalışma yapılmıştır.

Bayesyen regresyon analizinde kullanılan programlama dili WinBUGS yazılımı, Bayesyen yaklaşım sayesinde elde edilen sonsal dağılımdan rastgele bir örneklem oluşturmak için kullanılmaktadır. Bayesyen çıkarımda bilgisayar alt yapısının gelişmişliğine bağlı olarak Markov zincirlerine bağlı simülasyon teknikleri başarılı bir şekilde ilerlemektedir. Ayrıca rastgele sayı üretme simülasyonu aynı zamanda genel ve esnek olması açısından oldukça kullanışlıdır. Markov zinciri Monte Carlo tekniği basit problemlerin yanısıra karmaşık problemlere de uygulanabilmekte ve sonsal dağılımın gerçek değere ya çok yakın ya da gerçek değer kendisi elde edilmektedir (Ntzoufras, 2009).

3.2. Bayesyen Yaklaşım

Bayes yaklaşımı, adını İngiliz matematikçi Thomas Bayes'ten almıştır. Thomas Bayes, ters olasılık olarak anılan bir kavram geliştirerek farklı bir bakış açısı sunmuştur. Yani, bir olayın gerçekleşme ihtimaline, eldeki verilerden hareketle önceki inanç derecemizin analize dahil edilip sonuca nasıl ulaşacağımız ile ilgilidir. Temelini Bayes teoreminden alan Bayes yaklaşımı aşağıdaki gibi ifade edilebilir (Bernardo & Smith, 2000).

Gözlenmeyen θ parametresi rastgele değişken olup önsel olasılığı $g(\theta)$, θ parametresi belli iken gözlenen x verilerinin benzerlik fonksiyonu $f(x|\theta)$ olup; θ , rastgele değişkeni için yoğunluk fonksiyonu,

$$h(\theta, x) = f(x|\theta).g(\theta) = g(\theta|x).f(x) \quad (2)$$

(2) eşitliğinde olduğu gibi yazılıp gerekli düzenleme yapılırsa,

$$g(\theta|x) = \frac{f(y|\theta).g(\theta)}{f(x)} = \frac{f(x|\theta).g(\theta)}{\int f(x|\theta).g(\theta)d\theta} \quad (3)$$

(3) eşitliğindeki Bayes teoremi elde edilir. Bu eşitlikteki θ parametresi için sonsal dağılımdır. (3) eşitliğinin paydasındaki integral değeri Bayesyen yaklaşım için normalleştirme sabiti 1 olup, eşitlikte yerine yazılıp gerekli düzenleme yapılırsa,

$$g(\theta|x) \propto f(x|\theta).g(\theta) \quad (4)$$

(4) eşitliği elde edilir. Bu eşitlikteki ‘ α ’ sembolü orantılı olduğunu temsil etmektedir. θ için benzerlik fonksiyonu , matematiksel olarak olabilirlik fonksiyonu ile aynı olup eşitlik (4) da yerine yazılırsa,

$$g(\theta|x) \propto \ell(\theta|x).g(\theta) \quad (5)$$

(5) eşitliği elde edilir ve bu eşitlik sözel olarak,

şeklinde ifade edilir (Judge vd., 1986; Greenberg, 2008; Vidakovic, 2011).

4. Bulgular

KOF Küreselleşme parametrelerinin GSYH üzerindeki açıklayıcı etkisini test etmek için klasik regresyon analizinde SPSS22 programı ve Bayesyen regresyon analizinde WinBUGS programı kullanılmıştır. Elde edilen sonuçlar Tablo 2 ve Tablo 3’de verilmiştir.

Tablo 2: Klasik Yöntem ile Elde Edilen Tanımlayıcı İstatistik Tablosu

Model	Standartlaştırılmış Katsayılar		Önem Düzeyi	Ayarlanmış	B için %95.0 Güven Aralığı	
	B	Standart Hata			Alt Sınır	Üst Sınır
b[1]	-2.992	0.791	0.000	0.948	0.945	-4.584
b[2]	-0.900	0.372	0.020			-1.648
b[3]	1.681	0.775	0.035			0.123
b[4]	2.879	0.325	0.000			2.224
						3.533

Tablo 2 incelendiğinde önem düzeyinin 0.05’ten küçük olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklamada anlamlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca bağımsız değişkenlerden ekonomik küreselleşmenin katsayısının negatif, sosyal küreselleşmenin ve politik küreselleşmenin katsayılarının pozitif olduğu gözlemlenmektedir. Türkiye’nin ekonomik büyümesi üzerinde ekonomik küreselleşmenin olumsuz, sosyal küreselleşmenin ve politik küreselleşmenin olumlu etki yaptığı bulunmuştur. Aynı zamanda değeri 0.945 olarak bulunmuş ve bu durum bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni %94,5 oranında açıkladığını göstermektedir.

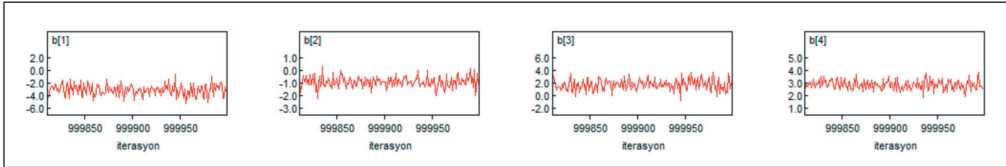
Tablo 3: Bayesyen Yöntem ile Elde Edilen Tanımlayıcı İstatistik Tablosu

Parametre	Ortalama	Standart Sapma	MC Hata	%2.5	Medyan	%97.5	Başlangıç	Örneklem
b[1]	-2.988	0.826	8.421E-4	-4.612	-2.989	-1.359	1001	999000
b[2]	-0.898	0.388	3.732E-4	-1.661	-0.898	-0.135	1001	999000
b[3]	1.677	0.809	8.227E-4	0.083	1.679	3.268	1001	999000
b[4]	2.879	0.340	3.509E-4	2.210	2.880	3.548	1001	999000

Tablo 3 incelendiğinde MC hatanın 0.05'ten küçük olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklamada anlamlı olduğunu göstermektedir. Bağımsız değişkenlerden ekonomik küreselleşmenin katsayısının negatif, sosyal küreselleşmenin ve politik küreselleşmenin katsayılarının pozitif olduğu gözlemlenmektedir. Ekonomik büyüme üzerinde ekonomik küreselleşmenin olumsuz, sosyal küreselleşmenin ve politik küreselleşmenin olumlu etki yaptığı bulunmuştur.

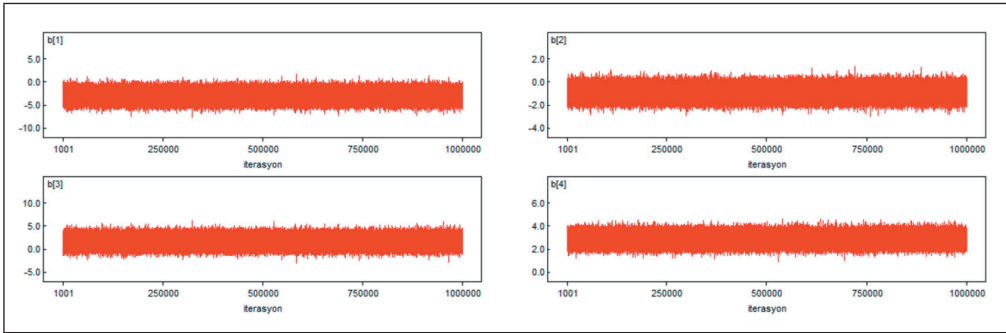
Tablo 2 ve Tablo 3 karşılaştırıldığında her iki yöntem ile elde edilen sonuçlarda bağımsız değişkenlerin katsayı ve aralıklarının benzer olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum Bayes yaklaşımında belirsiz önsel dağılım ile çalışmanın sonucundan kaynaklanmaktadır. Yani belirsiz önsel dağılım ile yapılan Bayesyen analizlerde elde edilen sonuçlar ya klasik yöntem ile elde edilen sonuçlara çok yakın çıkmakta ya da aynı sonuçlar elde edilmektedir.

Şekil 3: İz çizimi

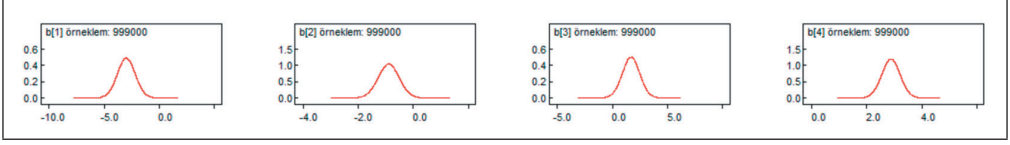

İz çizimi Markov zincirlerinin 1 000 000 iterasyondan son 200 iterasyonu görüntülenmektedir. Sonsal dağılımı bulmada arama hızının son 200 iterasyondaki incelenmesi Şekil 3 ile yapılmaktadır. Buradan grafikteki dalgalanmalar dikkate alındığında sonsal dağılımı arama seviyesinin makul olduğu sonucuna varılır.

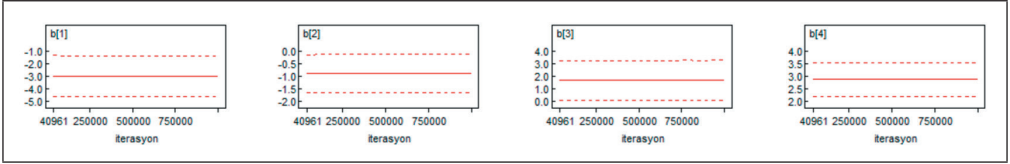
Şekil 4: Çoklu zincir izleme hareket grafiği; 1001-1000000

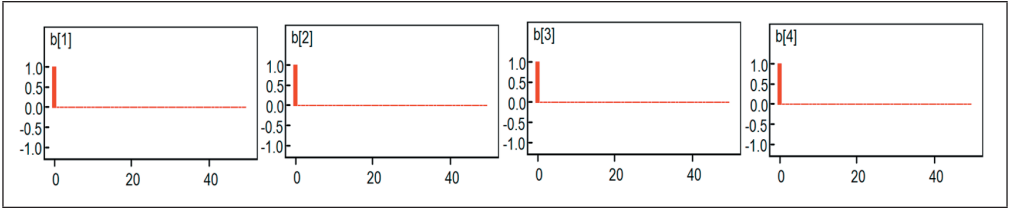
Şekil 4'te çoklu zincir izleme grafiğinde ise ilk 1000 adım hariç bütün iterasyonlar görüntülenmektedir. Analizde kullanılan WinBUGS programında ilk 1000 adım yanma olarak belirlenmiştir. Bu durumda grafik çizimi 1001. adımdan başlamaktadır. Her bir parametre sonsal dağılıma yaklaşıırken belli bir nokta etrafında değerler ürettiği Şekil 4'ten gözlemlenmektedir. Burada b[4] parametresi (2.210, 3.548) aralığında 2.879 değerine yakın noktalarda sonsal dağılımı aramaktadır. Şekil 4'te görüldüğü gibi, diğer parametrelerde benzer şekilde belli aralıklarda sonsal dağılımı aramaktadır.

Şekil 5: Kernel yoğunluk çizimi

Şekil 5’te verilen Kernel yoğunluk grafikleri incelendiğinde parametrelerin normal dağılım gösterdiği gözlemlenmektedir.

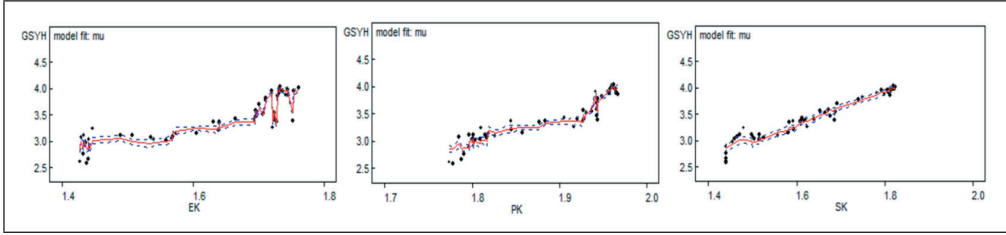
Şekil 6: Çalışan nicelikler grafiği

Şekil 6’daki çalışan nicelikler grafiği incelendiğinde WinBUGS tarafından otomatik olarak atanan 40961. iterasyondan başlamış ve 1000000. iterasyona kadar devam etmiştir. Çalışan nicelikler grafiğinde beklenen durum grafiğin durağan olmasıdır. Şekil 6 incelendiğinde grafiğin durağan olduğu gözlemlenmektedir. Bu durum sonsal dağılımda elde edilen değere yakınsadığını ve herhangi bir kayma olmadığını göstermektedir. Ayrıca parametre değerleri incelendiğinde, örneğin b[4] parametresi 2.879 değeri boyunca sabit değerler üretmiştir.

Şekil 7: Otokorelasyon çizimi

Otokorelasyon çizimi, ardışık iki iterasyon arasındaki otokorelasyonu incelemektedir. WinBUGS programı ilk 49 iterasyon arasındaki otokorelasyonu incelemiştir. İlk iterasyonda otokorelasyonun 1 çıkması kendisi ile olan otokorelasyonundan kaynaklanmaktadır. Burada beklenen durum otokorelasyonun sıfıra yakın değerler olmasıdır. Şekil 7 incelendiğinde otokorelasyonların sıfır olduğu gözlemlenmektedir. Bu durumda Markov zincirleri birbirinden bağımsız olarak verimli bir şekilde türetilmiştir. Ayrıca simülasyon değerleri arasında herhangi bir bağımlılık olmadığı tespit edilmiştir.

Şekil 8: Model kontrolü

Model kontrolü yapmak için WinBUGS programındaki karşılaştırma menüsü tercih edilmiştir. Burada beklenen durum değişkenlerin %50 kantil değerine yakın olmasıdır (Hahn, 2014). Şekil 8 incelendiğinde verilerin düz çizgi ile verilen %50 kantil değerine oldukça yakın olduğu gözlemlenmiştir. Buradan hareketle bağımsız değişkenlerin bağımlı değişkeni açıklamada yeterli düzeyde olduğu söylenebilir.

5. Sonuç

Çalışmada, 1970 ile 2020 yılları arasını kapsayan Türkiye verileri kullanılarak ekonomik büyüme ile küreselleşme arasındaki ilişki irdelenmiştir. Bağımlı değişken olarak kişi başı milli gelir dikkate alınırken bağımsız değişken için KOF Küreselleşme parametreleri olan ekonomik, sosyal ve politik küreselleşme endeksleri dikkate alınmıştır.

Çalışmada klasik regresyon analizi SPSS programı, Bayesyen regresyon analizi WinBUGS programı yardımıyla gerçekleştirilmiştir. Bayesyen yaklaşım, performans modellenmesi, veri analizi, tıp, ekonomi gibi birçok konuda etkin karar vermede tercih edilen bir yaklaşımdır. Özellikle Monte Chain Monte Carlo (MCMC) gibi yöntemlerle birlikte kullanılması ve bilgisayar alt yapısının gelişmesiyle modern istatistiğin ve makinenin ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir. Çünkü bu yaklaşım önceki inançlarımızı analize dahil edip verilerin güncellenmesine olanak sunarak olasılıklar üzerinden analiz yapmaktadır. Analiz sonuçlarında her iki yöntem ile elde edilen sonuçların birbirine oldukça yakın olduğu gözlemlenmiştir. Her iki analiz sonucunda da bağımsız değişkenlerden ekonomik küreselleşmenin katsayısının negatif, sosyal küreselleşmenin ve politik küreselleşmenin katsayılarının pozitif olduğu gözlemlenmektedir. Ekonomik büyüme üzerinde ekonomik küreselleşmenin olumsuz, sosyal küreselleşmenin ve politik küreselleşmenin olumlu etki yaptığı bulgusuna ulaşılmıştır. Bu durumda Türkiye'nin ekonomik büyümesinde küreselleşmenin etkili olduğunu ifade etmektedir.

Çalışmada elde edilen sonuçlar ekonomik büyüme ile sosyal küreselleşme arasında elde edilen ilişki Eren & Çütücü (2018) ve Kılıçarslan & Dumrul (2018) çalışmaları ile benzerlik göstermektedir. Ekonomik büyüme ile politik küreselleşme arasında elde edilen ilişki Eren & Çütücü (2018) çalışmaları ile benzerlik göstermektedir.

Gelecek çalışmalarda, çalışmada kullanılan bağımsız değişkenler olan ekonomik, sosyal ve politik küreselleşmenin alt başlıkları ayrıntılı bir şekilde ayrı ayrı analize dahil edilebilir. Bu şekilde her bir alt başlığın ekonomik gelişmeye etkisi araştırılabilir. Böylece değişkenlerin etkisinin değişime uğrayıp uğramadığı analiz edilmiş olur. Ayrıca kullanılan yöntemler farklılaştırılarak yöntemlerin etkinliği araştırılabilir. Özellikle farklı simülasyon yöntemler tercih edilerek analizler yapılabilir.

Analiz sonucunda küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerindeki etkisi dikkate alındığında mevcut politika setlerinin geliştirilmesi veya sürdürülebilir olması sağlanmalıdır. Bunun yanında ihtiyaç duyulan yeni politika setleri de geliştirilmelidir. Politika setleri geliştirilirken; dış ticaret açığını azaltıcı, serbest ticaret anlaşmasının kullanımının etkinliği artırıcı, ihracatta yüksek katma değerli ürünlerin teşviki, yabancı yatırımların çekilmesi ve altyapısının oluşturulması, Ar-Ge harcamalarının ve yatırımlarının artırılması, sanayinin dijitalleşmesinin entegre edilmesi gibi birçok konunun birlikte düşünülüp uzun dönemli politika setleri oluşturulmalıdır.

Yazar Katkı Oranı

Bu çalışma tek yazarlı olduğu için katkı payı %100'dür

Çıkar Çatışması Beyanı

Çalışmada herhangi bir çıkar çatışması yoktur.

Kaynakça

- Aydemir, C., & Kaya, M. (2007). Küreselleşme kavramı ve ekonomik yönü. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(20), 260-282.
- Bernardo, J.M., & Smith, A.F.M. (2000). *Bayesian theory*. England: John Wiley & Sons. Ltd.
- Cao, H., Khan, M.K, Rehman, A., Dagar, V., Oryani, B. & Tanveer, A. (2022). Impact of globalization, institutional quality, economic growth, electricity and renewable energy consumption on carbon dioxide emission in OECD countries. *Environmental Science and Pollution Research*, 29, 24191–24202.
- Chang, C.P., & Lee, C.C. (2010). Globalization and economic growth: A political economy analysis for OECD countries. *Global Economic Review*, 39 (2), 151- 173.
- Demirci, O. (2023). *Ekonomik, politik ve sosyal küreselleşmenin ekonomik büyümeye etkileri: Türkiye için bir eşbütünleşme analizi*. Karadeniz 14. Uluslararası Sosyal Bilimler Kongresi. Batumi-Gürcistan.
- Doğan, B., & Can, M. (2016). Küreselleşmenin büyümeye etkisi: Güney Kore örnekleminde eşbütünleşme analizi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(2), 197-220.
- Elfaki, K.E., & Ahmed, E.M. (2024). Digital technology adoption and globalization innovation implications on Asian Pacific green sustainable economic growth. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 10(1), 100221.
- Eren, M.V., & Çütücü, İ. (2018). Küreselleşmenin ekonomik büyüme üzerine etkisi: Türkiye üzerine ekonometrik bir analiz. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 47-61.
- Greenberg, E. (2008). *Introduction to Bayesian econometrics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Hahn, E.D. (2014). *Bayesian methods for management and business, pragmatic solutions for real problems*. Salisbury MD: John Wiley & Sons.
- Haini, H., Wei Loon, P., Yong S.K., & Hussein, S. (2023). Does social globalization affect the relationship between international tourism and economic growth?. *Journal of Travel Research*, 63(1), 1–18.
- Hasan, M.A. (2019). Does globalization accelerate economic growth? South Asian experience using panel data. *Journal of Economic Structures*, 8(1), 1-13.

- Joshua, U., Babatunde, D., & Sarkodie, S.A. (2021). Sustaining economic growth in Sub-Saharan Africa: Do FDI inflows and external debt count?. *Journal of Risk and Financial Management*, 14(4), 1-13.
- Judge, G.G., Griffiths, W.E., Hill, R.C., Lütkepohl, H., & Lee, T.C. (1986). *The theory and practice of econometrics* (Second Edition). ABD: John Wiley & Sons, Inc.
- Kaya, L., & Çadircı, Ç. (2022). Küreselleşme ve ekonomik büyüme arasındaki ilişki: Türkiye için ampirik bir çalışma. *Bingöl Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 6(1), 539-560.
- Kılıç, C. (2015). Effect of globalization on economic growth: A panel data analysis for developing countries. *Economic Insights-Trends and Challenges*, 4(1), 1- 11.
- Kılıçarslan, Z., & Dumrul, Y. (2018). The impact of globalization on economic growth: Empirical evidence from the Turkey. *International Journal of Economics and Financial Issues*, 8(5), 115-123.
- KOF Globalisation Index. (7 Haziran 2024). KOFGI_2020. <https://kof.ethz.ch/en/forecasts-and-indicators/indicators/kof-globalisation-index.html>
- Kofoğlu, İ. H. (2022). The effect of globalization on economic growth: Turkey case. *Trends in Business and Economics*, 36(3), 277-288.
- Majidi, A. F. (2017). Globalization and economic growth: The case study of developing countries. *Asian Economic and Financial Review*, 7(6), 589–599.
- Ntzoufras, I. (2009). *Bayesian modeling using WinBUGS*, Canada: A John Wiley & Sons, Inc.
- Nguyen, V. C. T., & Le, H. Q. (2021). Globalization and economic growth: An empirical evidence from Vietnam. *Journal of Organizational Behavior Research*, 6(1), 173-188.
- Olimpia, N., & Stela, D. (2017). Impact of globalisation on economic growth in Romania: An empirical analysis of its economic, social and political dimensions. *Studia universitatis “Vasile Goldis” Arad. Economics Series*, 27(1), 29-40.
- Polat, Ç., & Peker, K. (2020). Küreselleşme ve ekonomik büyüme ilişkisi: Türkiye örneğinde bir değerlendirme. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 9(5), 3988- 4015.
- Salifou, C.K., & Haq, I.U. (2017). Tourism, globalization and economic growth: A panel cointegration analysis for selected West African States. *Current Issues in Tourism*, 20(6), 664- 667.
- Santiago, R., Fuinhas, J.A., & Marques, A. C. (2020). The impact of globalization and economic freedom on economic growth: The case of the Latin America and Caribbean countries. *Economic Change and Restructuring*, 53(1), 61–85.
- Thai Hung, N. (2023). Causal relationship between globalization, economic growth and CO2 emissions in Vietnam using wavelet analysis. *Energy & Environment*, 34, 2386- 2412.
- Vidakovic, B. (2011). *Statistics for bioengineering sciences with MATLAB and WinBUGS support*, USA: Springer Texts in Statistics.
- Zahonogo, P. (2017). Globalization and economic growth in developing countries: Evidence from Sub-Saharan Africa. *The International Trade Journal*, 32(2), 189–208.